

указивао на праксу царинских органа да одлучују без његовог присуства и без пружања могућности да лично оспори наводе из пријава. Апелант није изричито тражио да присуствује на расправи пред Врховним судом Федерације Босне и Херцеговине, али је то била његова основна замјерка пракси царинских органа коју је он изразио у својој тужби том суду. И поред тога, Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине није сматрао неопходним да ни апеланта нити представника царинских органа позове на сједницу на којој се одлучивало о апелантовој тужби.

4. Присуствовање сједници Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине и јавна расправа

67. Уставни суд подсјећа да странке морају да имају могућност да лично присуствују сједници суда. Ово се односи, првенствено, на суђење пред првостепеним судом. Међутим, право на правично суђење, такође, подразумева право да се присуствује пред судовима више инстанце који одлучују по жалбама, осим када је разматрање пред овим судовима ограничено на процесна или чисто правна питања, када лично присуствовање оптуженог (или друге странке) није од значаја.
68. Уставни суд, надаље, примјећује да члан 6 став 1 Европске конвенције говори о јавној расправи, док Закон о управним споровима говори о нејавној сједници вијећа суда. С обзиром на то да Европска конвенција, сходно члану II/2 Устава Босне и Херцеговине, има супремацију над свим осталим законима, а све домаће институције су обавезне да је директно примјењују, овај појам мора да се тумачи у духу појма јавне расправе из члана 6 став 1 Европске конвенције.
69. Уставни суд налази да је управни спор, у конкретном случају, једноступен и да једино поступак пред Врховним судом Федерације Босне и Херцеговине има карактер редовног судског поступка, па самим тим, тај поступак мора да буде вођен тако да задовољи захтјеве "јавног суђења" и захтјеве права јавности на контролу правосуђа.
70. У конкретном случају чланом 30 Закона о управним споровима је прописано да се у управним споровима рјешава у нејавној сједници, дакле у сједници која искључује јавност. Међутим, ст. 2 и 3 овог члана дају могућност да се одржи усмена расправа, па чак и да једна од странака поднесе такав предлог. Уставни суд уочава да константна пракса Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине указује да се сједнице Врховног суда, у правилу, одржавају без присуства јавности и без позивања странака у поступку. Надаље, Уставни суд сматра да у конкретном случају постоји низ крупних правних питања од значаја за правилно рјешавање предметних спорова (на која је Уставни суд указао у овој одлуци), а да је, и поред тога, Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине одлучио да одржи нејавну сједницу занемаривши наводе апеланта који се односе на неучествовање у поступку који је вођен пред царинским органима. Из свега наведеног произлази да апеланту ни у поступку који се водио пред царинским органима, а ни у поступку пред Врховним судом Федерације Босне и Херцеговине, није обезбијеђена јавност поступка и није му дата могућност да лично испита наводе пријава против њега нити да лично образложи разлоге подношења тужбе у управном спору.
71. Уставни суд закључује да, у конкретном случају, право на јавно суђење није испоштовано.

6) Право на имовину у вези са правом на забрану дискриминације - члан II/3 к) Устава Босне и Херцеговине, члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију и члан II/4 Устава Босне и Херцеговине и члан 14 Европске конвенције.

72. У односу на наводе апеланта који се односе на повреду његових имовинских права и повреду забране

дискриминације који су регулисани чл. II/3 к) и II/4 Устава Босне и Херцеговине, односно чланом 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију и чланом 14 Европске конвенције, Уставни суд сматра да, у свјетлу својих закључака у односу на члан 6 став 1 Европске конвенције, није неопходно да се разматрају ови наводи апеланта.

VII - Закључак

73. На основу члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 3 Пословника Уставног суда, Уставни суд је једногласно одлучио као у диспозитиву ове одлуке.
74. С обзиром на одлуку Уставног суда, у овом предмету није неопходно да се посебно разматра апелантов предлог за доношење привремене мјере.
75. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда
Босне и Херцеговине
Мато Тодић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj U 8/04, rješavajući zahtjev predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Mustafe Pamuka, na osnovu člana IV/3. f) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2. i člana 61. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine - Novi prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 2/04), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik
Čazim Sadiković, prof. dr., potpredsjednik
Tudor Pantiru, potpredsjednik
Miodrag Simović, prof. dr., potpredsjednik
Hatidža Hadžiosmanović, sudija
David Feldman, prof., sudija
Valerija Galić, sudija
Jovo Rosić, sudija

na sjednici, održanoj 25. juna 2004. godine, donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Utvrđuje se da je Izjava Kluba delegata hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes hrvatskog naroda u Prijedlogu okvirmog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, data u skladu sa procedurom propisanom Ustavom Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da je Prijedlog okvirmog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, u kojem se predviđa mogućnost upotrebe jednog ili više jezika konstitutivnih naroda i način donošenja statuta visokoškolskih ustanova destruktivan po vitalni interes hrvatskog naroda.

Postupak donošenja Okvirmog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini treba provesti prema proceduri iz člana IV/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku BiH", "Službenim novinama Federacije BiH" i "Službenom glasniku Republike Srpske".

OBRAZLOŽENJE

I - Uvod

1. Predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Mustafa Pamuk (u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva), podnio je 13. maja 2004. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev kojim traži da se ispita proceduralna ispravnost, tj. utvrdi postojanje ustavnih pretpostavki za Izjavu Kluba hrvatskog naroda da je Prijedlog okvirmog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini (u

daljnjem tekstu: Okviri zakon) destruktivan po vitalne interese hrvatskog naroda.

II - Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 21. stav 1. Poslovnika Ustavnog suda, od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je, 7. juna 2004. godine, zatraženo da dostave odgovore na zahtjev, a od klubova delegata hrvatskog i bošnjačkog naroda Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, istog dana, da dostave daljnja zapažanja i stav o predmetu zahtjeva.

III - Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

3. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je, 24. marta 2004. godine, dostavilo Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine - Domu naroda i Predstavničkom domu Okviri zakon radi razmatranja i usvajanja. Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda) je, na svojoj 23. sjednici 4. maja 2004. godine, pod tačkom 10. dnevnog reda, razmatrao Okviri zakon - prvo čitanje, a u nastavku 23. sjednice, 7. maja 2004. godine, kao jedinu tačku dnevnog reda razmatrao je Okviri zakon - drugo čitanje.
4. Klub delegata hrvatskog naroda u Domu naroda je, u skladu sa članom 134. stav 3. Poslovnika Doma naroda, dao pismenu Izjavu, broj 02-02-7-19/04 od 7. maja 2004. godine, kojom je zauzeo stav da je Okviri zakon destruktivan po vitalne interese hrvatskog naroda. Ova izjava sadrži tri razloga zbog kojih delegati ovoga Kluba smatraju da je Okviri zakon destruktivan po vitalne interese hrvatskog naroda.
5. Kao prvo, Klub delegata hrvatskog naroda smatra da Okviri zakon ne sadrži jasno određenu, neupitnu i nedvosmisleno jamstvenu odredbu da će Hrvati, kao i druga dva ravnopravna i konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini, i u budućnosti imati barem jedno sveučilište na službenom hrvatskom jeziku, a druga dva naroda na svojim službenim jezicima. Ovo je važno zbog toga što će takva odredba Statuta Sveučilišta u Mostaru zavisiti od procjene i odluke nadležnog entitetskog tijela, kako je propisano u članu 35. Okvirnog zakona, jer ovo tijelo daje saglasnost na Statut. Dalje, Okviri zakon ne predviđa jednaku zastupljenost sva tri konstitutivna naroda u nadležnom entitetskom tijelu, ali je ovo tijelo dužno slijediti savjete i preporuke Odbora Centra za informacije, priznavanje i ocjenu kvaliteta (CIPOK) za kojeg nije predviđeno odlučivanje konsenzusom, što slijedi iz odredbi čl. 43. do 55. Okvirnog zakona.
6. Kao drugo, Okvirnim zakonom se "otima" isključiva nadležnost kantona, kao federalnih jedinica, u oblasti obrazovne politike i prenosi se na Federaciju Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), što je suprotno odredbi člana III/4.b) Ustava Federacije, kojom je jasno, precizno i nedvosmisleno propisana nadležnost kantona za "utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja". Dalje, Ustav Federacije ne sadrži niti jednu odredbu koja bi propisivala prenošenje kantonalnih ovlasti na Federaciju.
7. Kao treće, Klub delegata hrvatskog naroda smatra da postoji opravdana i osnovana sumnja i strahovanje da će doći do preglasavanja i majorizacije hrvatskog naroda prilikom odlučivanja na federalnom nivou, pogotovo u federalnim tijelima i u onima koja će, prema odredbama Okvirnog zakona, biti osnovana u Federaciji za pitanja iz oblasti visokog obrazovanja.
8. Nakon toga, a u skladu sa članom 134. stav 3. Poslovnika Doma naroda, prekinuta je rasprava o Okvirnom zakonu i otvorena je rasprava o Izjavi. U skladu sa članom 135.

stav 1. Poslovnika Doma naroda, Klub delegata bošnjačkog naroda je najavio prigovor na Izjavu Kluba hrvatskog naroda i podnio ga odmah nakon završetka sjednice u pismenom obliku pod brojem 02-02-7-19/04 od 7. maja 2004. godine.

9. U Prigovoru je navedeno: a) kako Okviri zakon sadrži jasno određene, neupitne i nedvosmislene garancije nediskriminacije i jednakih prava za sve narode u Bosni i Hercegovini; b) da je neosnovana tvrdnja o "otimanju" nadležnosti kantonima, jer je članom 56. Okvirnog zakona decidno određeno da se prethodno moraju stvoriti ustavnopravni uvjeti za funkcije visokog obrazovanja u entitetima; c) da su neosnovani sumnja i strahovanje od preglasavanja i majorizacije prilikom odlučivanja na federalnom nivou, jer prema članu 3. Okvirnog zakona nadležno entitetsko tijelo, koje je odredila kao odgovorno za konkretnu funkciju u oblasti visokog obrazovanja Federacija, ili ministarstvo koje je odredila kao odgovorno za konkretnu funkciju u oblasti visokog obrazovanja Republika Srpska, djeluje na osnovu konsenzusa. Osim toga, Ustavom Federacije su uspostavljeni instituti zaštite vitalnog nacionalnog interesa. Datom Izjavom prejudicira se način rješavanja pitanja visokog obrazovanja u Federaciji, jer će ova pitanja biti riješena kroz izmjene Ustava Federacije, a one se ne mogu izvršiti preglasavanjem; d) općenito, Okviri zakon je zasnovan na principima sadržanim u konvencijama i drugim međunarodnim dokumentima (Konvencija o priznavanju kvalifikacija koje se odnose na visoko obrazovanje u evropskoj regiji - Lisabonska konvencija, Bolonjska deklaracija i dr.), čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina, pa primjena međunarodnih standarda u izradi Okvirnog zakona, koji utvrđuju jednake uvjete za sve, otklanja bilo kakvu osnovu za proglašenje destruktivnosti za vitalne interese samo za jedan narod.
10. Klubovi konstitutivnih naroda u Domu naroda su u nastavku sjednice istog dana, 7. maja 2004. godine, imenovali po jednog člana za sudjelovanje u Zajedničkoj komisiji. Zajednička komisija, u sastavu: Ilija Filipović (Klub hrvatskih delegata), Halid Genjac (Klub bošnjačkih delegata) i Nade Radović (Klub srpskih delegata), je održala sastanak 11. maja 2004. godine i nije pronašla rješenje već je utvrdila da cjelokupan predmet treba uputiti Ustavnom sudu na daljnji postupak. Podnosilac zahtjeva je, 13. maja 2004. godine, podnio zahtjev Ustavnom sudu u skladu sa članom IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine.

b) Odgovor na zahtjev

11. Odgovori na zahtjev nisu dostavljeni. Klub delegata hrvatskog naroda u Domu naroda je, 10. juna 2004. godine, obavijestio Ustavni sud da ostaje kod zapažanja i stavova iznesenih u Izjavi o destruktivnosti Okvirnog zakona po vitalne interese hrvatskog naroda predočenih i članovima Zajedničke komisije. Klub delegata bošnjačkog naroda u Domu naroda je, 11. juna 2004. godine, obavijestio Ustavni sud o svom stavu o predmetu Izjave Kluba delegata hrvatskog naroda, koji, u suštini, u nešto široj elaboraciji ponavlja stav iz Prigovora od 7. juna 2004. godine, uz napomenu da je u pozivanju na štetnost po vitalni nacionalni interes postavljen zahtjev koji nije postavljen kroz amandmansku proceduru u nadležnim skupštinskim tijelima.

IV - Relevantni propisi

12. U Ustavu Republike Srpske relevantne odredbe glase:

"Amandman LXXI

Službeni jezici Republike Srpske su: jezik srpskog naroda, jezik bošnjačkog naroda i jezik hrvatskog naroda. Službena pisma su ćirilica i latinica.

Amandman LXXVII

Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su definirani na sljedeći način:

[...]

jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka;

obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe;

[...]"

13. U Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine relevantne odredbe glase:

"Član II6.

Službeni jezici Federacije Bosne i Hercegovine su: bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik. Službena pisma su latinica i ćirilica.

Ostali jezici mogu se koristiti kao sredstvo komunikacije i nastave.

Član III4.

Kantoni imaju sve nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vlasti. Posebno su nadležni za:

[...]

Utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja;

[...]

**Amandman XXXVII
Definicija vitalnog interesa**

Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su definirani na sljedeći način:

[...]

jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka;

obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe;

[...]"

14. U Prijedlogu okvirnog zakona o visokom obrazovanju relevantne odredbe glase:

"Član 3.

U ovom zakonu, sljedeći termini imaju dolje navedena značenja:

[...]

"nadležno entitetsko tijelo" označava tijelo koje djeluje na osnovu konsenzusa, a koje je određeno kao odgovorno za konkretnu funkciju u oblasti visokog obrazovanja od strane Federacije Bosne i Hercegovine, ili ministarstvo određeno kao odgovorno za konkretnu funkciju u oblasti visokog obrazovanja od strane Republike Srpske.

Član 13.

Nosilac formalne odgovornosti za sve aktivnosti licencirane javne visokoškolske ustanove je upravni odbor univerziteta, odnosno koledža-visoke škole (u daljem tekstu: upravni odbor).

Broj članova upravnog odbora, vrijeme trajanja mandata, struktura upravnog odbora, predsjedavanje upravnim odborom i druga pitanja u vezi sa upravnim odborom utvrđuju se statutom visokoškolske ustanove.

U upravnom odboru zastupljeni su studenti i sve kategorije osoblja visokoškolske ustanove.

Senat univerziteta, koji je upravnom odboru odgovoran za akademski rad univerziteta, sačinjavaju predstavnici akademskog osoblja i predstavnici studenata. Način izbora članova senata, akademska pitanja u nadležnosti senata i druga pitanja iz domena djelovanja senata univerziteta regulišu se statutom univerziteta.

Saglasnost na statut visokoškolske ustanove daje nadležno entitetsko tijelo u skladu sa zakonom.

Član 18.

Visokoškolske ustanove, u skladu sa odredbama ovog zakona, imaju pravo da:

[...]

viii) odrede kao službeni jezik, ili službene jezike, jedan ili više jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.

Član 35.

Nadležno entitetsko tijelo odgovorno je za:

[...]

donošenje odluke o licenciranju i akreditovanju visokoškolske ustanove na osnovu posebnih kriterija i preporuke Odbora CIPOK-a;

davanje saglasnosti na statute visokoškolskih ustanova;

[...]

Član 45.

Vijeće ministara imenuje odbor koji će upravljati CIPOK-om (u daljem tekstu: Odbor CIPOK-a).

Odbor CIPOK-a sastoji se od devet članova, koje Vijeće ministara imenuje na osnovu jednake zastupljenosti sva tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini, na mandat od tri godine sa mogućnošću reizbora, pod uvjetom da se inicijalno imenovanje provede u fazama, tako da svake godine jedna trećina članova bude reizabrana ili iznova imenovana.

Statutom CIPOK-a se reguliše način rada i odlučivanja Odbora CIPOK-a i druga pitanja neophodna za rad CIPOK-a.

Statut CIPOK-a usvaja Odbor CIPOK-a.

Statut CIPOK-a stupa na snagu kada, na osnovu mišljenja državnog ministarstva, saglasnost na Statut da Vijeće ministara.

[...]

Član 49.

O akreditaciji i licenciranju visokoškolskih ustanova odlučuje nadležno entitetsko tijelo na osnovu uvjeta i preporuka koje utvrdi Odbor CIPOK-a.

[...]

Postojeće visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini će se u trenutku stupanja ovog zakona na snagu smatrati akreditovanim i morat će da se prijave za reviziju akreditacije u roku od četiri godine od datuma stupanja na snagu ovog zakona."

V - Dopustivost

15. Zahtjev je podnio predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Dakle, u pogledu ovlaštenog podnosioca, zahtjev ispunjava jedan od kriterija dopustivosti. U pogledu ostalih kriterija dopustivosti, Ustavni sud smatra da oni zavise od samog tumačenja nadležnosti Ustavnog suda iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine.
16. Ustavni sud podsjeća da je suština nadležnosti Ustavnog suda iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine rješavanje pitanja "proceduralne ispravnosti" slučaja iz određenog zahtjeva Doma naroda. Što sam pojam "proceduralna ispravnost" podrazumijeva, treba da se zaključi ciljnim i sistematskim tumačenjem, prije svega, odredbi člana IV/3. Ustava Bosne i Hercegovine.
17. Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine usvaja sve zakone kada ih odobre oba doma (član IV/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine). Prema članu IV/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine, "sve odluke u oba doma donose se većinom glasova onih koji su prisutni i glasaju [...] Ukoliko većina ne uključuje jednu trećinu glasova delegata ili članova sa teritorije svakog entiteta, predsjedavajući i njegovi zamjenici će, radeći kao komisija, nastojati da u roku od tri dana od glasanja postignu saglasnost. Ukoliko ta nastojanja ne uspiju, odluke će se donijeti većinom glasova onih koji su prisutni i glasaju, pod uvjetom da glasovi ne uključuju dvije

- trećine, ili više delegata ili članova izabраних из svakog entiteta."
18. Prema članu IV/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine, "predložena odluka Parlamentarne skupštine može biti proglašena destruktivnom po vitalni interes bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog naroda većinom glasova iz reda bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata". Postupak za proglašenje jedne odluke destruktivnom se sastoji u pozivanju većine delegata iz kluba jednog naroda (najmanje tri delegata) na član IV/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine. Posljedica toga jeste stroži kriterij glasanja, uspoređujući sa onim iz člana IV/3.c), tj. "za donošenje takve odluke bit će potrebna saglasnost Doma naroda, koju je izglasala većina bošnjačkih, većina hrvatskih i većina srpskih delegata koji su prisutni i glasaju". Na ovaj način, omogućen je nastavak parlamentarne procedure usprkos prigovoru destruktivnosti po vitalni interes jednog konstitutivnog naroda, ali po strožim demokratskim zahtjevima, jer pojam parlamentarne većine dobiva drugu dimenziju. Ukoliko Dom naroda ne uspije postići zahtijevanu većinu, zakon ne može proći parlamentarnu proceduru u Domu naroda, jer nema njegovo povjerenje.
 19. Ako ne dođe do glasanja, jer "većina bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata stavi primjedbu pozivanjem na tačku IV/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine, predsjedavajući Doma naroda će odmah sazvati Zajedničku komisiju koja se sastoji od tri delegata, od kojih je svaki izabran iz reda bošnjačkih, hrvatskih i srpskih delegata, u cilju razrješenja tog pitanja. Ukoliko to Komisija ne uspije u roku od pet dana, predmet se upućuje Ustavnom sudu koji će po hitnom postupku preispitati proceduralnu ispravnost slučaja". To znači da se stavljanjem prigovora za pozivanje na član IV/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine obustavlja procedura glasanja iz prethodne tačke ove odluke i Dom naroda i postupa prema članu IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine.
 20. Iz citiranih odredbi jasno proizlazi da je sam postupak zaštite vitalnih interesa jednog naroda jasno i decidno propisan citiranim odredbama i da se taj postupak mora poštovati. Uloga Ustavnog suda treba da bude kontroliranje poštivanja citiranog postupka, u slučaju da se to od njega traži. S druge strane, iz citiranih odredbi jasno proizlazi da ove vrste sporova proizlaze iz situacije u kojoj se predstavnici konstitutivnih naroda ne mogu sporazumno dogovoriti oko postojanja ili nepostojanja destruktivnosti jedne odluke po vitalni interes određenog naroda. Ovo ima za posljedicu da se na taj način blokira rad Parlamentarne skupštine, jer predložena odluka ne može dobiti povjerenje većine delegata određenog naroda. S tim u vezi, uloga Ustavnog suda bi se trebala sastojati u tome da, kao najviši sud države i zaštitnik Ustava Bosne i Hercegovine (član VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine), doprinese svojom meritom odlukom deblokiranju rada Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, koja sama nije u stanju da prevaziđe problem. Ovaj postupak je hitne prirode, jer je intervencija Ustavnog suda potrebna u što kraćem roku kako bi zakonodavni organ mogao nastaviti da obavlja svoju ulogu. Ova druga uloga Ustavnog suda, tj. donošenje meritornog stava u pogledu postojanja ili nepostojanja destruktivnosti po vitalni interes jednog naroda, je veoma važna u situacijama kada je državi potreban zakon da bi regulirala određeno područje, a glasanje o tom zakonu je blokirano stavljanjem prigovora destruktivnosti po vitalni interes jednog naroda.
 21. Osim toga, ova uloga Ustavnog suda pokazuje sličnost sa nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine. Član VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine omogućava ispitivanje ustavnosti zakona i drugih općih akata dok su oni na snazi, dok nadležnost Ustavnog suda iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine ima preventivnu funkciju. Ona omogućava da Ustavni sud donese meritorno mišljenje povodom pitanja o kojem se Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nije mogla složiti, kako bi se mogla nastaviti zakonodavna procedura u skladu sa mišljenjem Ustavnog suda. To znači da Ustavni sud preventivno djeluje na ustavnost akata koji su u parlamentarnoj proceduri. S tim u vezi, Ustavni sud naglašava da je on čuvar Ustava Bosne i Hercegovine, a njegove odluke iz svih nadležnosti, samim tim i one iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine, su konačne i obavezujuće (član VI/4). Ovakva nadležnost Ustavnog suda nije novina u ustavnopravnim sistemima. Francuski Ustavni savjet (Conseil Constitutionnel) ima istu nadležnost prema Ustavu iz 1958. godine. Njegova uloga iz ove nadležnosti je preventivna, a njegove odluke su konačne i obavezujuće za sva tijela. Postupak je, također, hitne prirode i treba da se okonča, u principu, u roku od mjesec dana.
 22. Institut zaštite vitalnih interesa jednog naroda je veoma važan u državama u kojima postoje multietničke, multijezičke, multireligijske zajednice ili zajednice koje su tipične po svojim razlikama. S druge strane, svako pozivanje na vitalni interes ima za posljedicu pojačan kriterij za donošenje općih akata (član IV/3.e) ili, u krajnjem slučaju, postupak pred Ustavnim sudom. Posljedica toga su prekidi parlamentarnih procedura koje mogu proizvesti negativne posljedice za rad zakonodavnog tijela i samim tim na funkcioniranje države. Iz toga razloga, zahtjevi iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine moraju biti obrazloženi, izražavajući ozbiljne kontroverze u mišljenju ili sumnje u povredu ovoga ustavnopravnog instituta. S obzirom na to da se radi o zahtjevu jednog zakonodavnog tijela, kao političkog organa, za njegovu dopustivost dovoljan je objektivni interes za razrješenje spora. Drugim riječima, podnosilac ne mora izražavati subjektivni interes za samo razrješenje spora, što je karakteristično za individualne apelacije. S tim u vezi, Ustavni sud nije vezan za sam zahtjev, jer opći javni interes prevladava nad samim zahtjevom.
 23. U konkretnom slučaju Izjava Kluba delegata hrvatskog naroda upućuje na vitalni interes tog ali i ostala dva konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini. Izjava sadrži više razloga zbog kojih se smatra da je Okvirni zakon destruktivan po vitalni interes hrvatskog naroda. Razlozi se odnose na pitanje upotrebe službenih jezika konstitutivnih naroda u oblasti visokog obrazovanja, na pitanje poštivanja podjele nadležnosti između kantona i Federacije, utvrđene Ustavom Federacije, te na pitanje jednakih prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka na nivou Federacije.
 24. Iz analize proceduralne ispravnosti iz spisa predmeta jasno proizlazi da je Izjavu Kluba delegata hrvatskog naroda broj 02-02-7-19/04 od 7. maja 2004. godine potpisalo svih pet delegata, i to: Ilija Filipović, Velimir Jukić, Tomislav Limov, Anto Spajić i Branko Zrno. Prigovor Kluba delegata bošnjačkog naroda, broj 02-02-7-19/04 od 7. maja 2004. godine, potpisala je većina delegata toga Kluba, i to: Halid Genjac, Hilmo Neimarlija, Hasan Čengić i Osman Brka. Istog dana je formirana Zajednička komisija, i to u sastavu: Ilija Filipović, Halid Genjac i Nade Radović. Zajednička komisija je zasjedala u roku od pet dana, 11. maja 2004. godine, i nije pronašla rješenje, pa je utvrdila da cjelokupan predmet treba uputiti Ustavnom sudu na daljnji postupak. Podnosilac zahtjeva je podnio zahtjev Ustavnom sudu 13. maja 2004. godine.
 25. Ustavni sud je utvrdio da je predmetni zahtjev podnio ovlašten subjekt i da je poštovana proceduralna ispravnost u smislu člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine, te ispunjeni formalni uvjeti iz člana 16. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda.
 26. Slijedi da je predmetni zahtjev dopustiv.

VI - Meritum

27. Podnosilac zahtjeva traži da se ispita proceduralna ispravnost, tj. utvrdi postojanje ustavnih pretpostavki za Izjavu Kluba delegata hrvatskog naroda u Domu naroda da je Okvirni zakon destruktivan po vitalne interese hrvatskog naroda.
28. Da bi ispitao zahtjev, u smislu da li je Okvirni zakon destruktivan po vitalni interes hrvatskog naroda, Ustavni sud, prije svega, treba definirati pojam "vitalnog interesa" u smislu člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine.

VI - 1. Pojam vitalnog interesa

29. Polazeći od odredbi člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, koji utvrđuje da je Bosna i Hercegovina demokratska država, tj. "da demokratski organi vlasti i pravične procedure najbolje stvaraju miroljubive odnose unutar pluralističkog društva" (alineja 3. Preambule) vidi se ustavna predanost, pravno obavezujuća za sve javne organe, koja se ne može izolirati od ostalih elemenata Ustava, posebno od odredbi koje se odnose na konstitutivne narode, i koja mora biti interpretirana kroz cijelu strukturu Ustava, što pomaže definiranju pojma vitalnog interesa svakog konstitutivnog naroda.
30. U zadnjoj alineji Preambule Ustava Bosne i Hercegovine, Bošnjaci, Hrvati i Srbi su definirani kao "konstitutivni narodi (u zajednici sa Ostalim), i građani Bosne i Hercegovine". Ustavni sud je, u svojoj trećoj djelimičnoj odluci U 5/98 (odluka od 7. januara 2000. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 23/00, stav 52) zaključio da "kako god neodređen bio jezik Preambule Ustava BiH zbog ovog nedostatka definicije statusa Bošnjaka, Hrvata i Srba kao konstitutivnih naroda, ona jasno označava sve njih kao konstitutivne narode, tj. kao narode". Ustavni sud je, nadalje, zaključio da "gledano u vezi sa članom I Ustava, tekst Ustava BiH stoga jasno razlikuje konstitutivne narode od nacionalnih manjina, sa namjerom afirmacije kontinuiteta Bosne i Hercegovine kao demokratske multinacionalne države" (ibid., stav 53). S tim u vezi, zaključuje se da pojam konstitutivnosti naroda nije apstraktan pojam, već da on inkorporira određene principe bez kojih jedno društvo, sa ustavno zaštićenim razlikama, ne bi moglo efektivno funkcionirati. Prema tome, pojam "konstitutivnosti" direktno utiče na pojam "vitalnog interesa".
31. Kako je Ustav Bosne i Hercegovine na određenim mjestima utvrdio razmjerno učestvovanje konstitutivnih naroda u izboru u državne organe, kvotni sistem je utvrđen pri sastavu Doma naroda (član IV/1), biranju predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg doma Parlamentarne skupštine (IV/3.b), sastavu Predsjedništva Bosne i Hercegovine (član V) ili prvog sastava Upravnog odbora Centralne banke Bosne i Hercegovine (član VII, stav 1. tačka 2). Osim kvotnog sistema, u članu IV/1.b) Ustava Bosne i Hercegovine određen je način donošenja odluka u Domu naroda, uvjetujući ih minimalnom prisutnošću i zastupljenošću predstavnika jednog konstitutivnog naroda. Konačno, u članu IV/3.e) i f), odnosno u članu V/2.d) Ustava Bosne i Hercegovine, uveden je princip zaštite vitalnog interesa konstitutivnih naroda, kao daljnji mehanizam ustavne zaštite.
32. Što znače ovi mehanizmi protumačio je Ustavni sud u svojoj citiranoj odluci U 5/98, u kojoj je naglasio da "općepriznat princip, koji proizlazi iz liste međunarodnih instrumenata iz Aneksa I Ustava BiH, jeste da vlada mora predstavljati čitav narod sa teritorije bez bilo kakvih razlika, time zabranjujući, posebno članom 15. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koja je inkorporirana u Ustav Bosne i Hercegovine preko Aneksa I - više ili manje potpunu blokadu svog efektivnog učestvovanja u procesu donošenja odluka. Budući da je efektivno učestvovanje etničkih grupa važan element

demokratskih institucionalnih struktura u multinacionalnoj državi, demokratsko donošenje odluka bi bilo preobraženo u etničku dominaciju jedne ili više grupa ako bi im npr. bila dodijeljena apsolutna i/ili neograničena moć veta, time omogućavajući brojnoj manjini predstavljenoj u vladinim institucijama da zauvijek nameće svoju volju većini" (ibid., stav 55). Prema navedenom, Ustavni sud zaključuje da efektivno učestvovanje konstitutivnih naroda u donošenju odluka, u smislu sprječavanja apsolutne dominacije jedne grupe nad drugom, predstavlja vitalni interes svakog konstitutivnog naroda.

33. Konačno, pitanje tumačenja pojma "efektivnog učestvovanja konstitutivnih naroda u državnoj vlasti", primjenjujući ga van ustavnih odredbi koje su prethodno citirane, treba primjenjivati funkcionalno i u skladu sa članom IX/3. Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojoj "funkcioneri imenovani na položaje u institucijama Bosne i Hercegovine, u pravilu, odražavaju sastav naroda Bosne i Hercegovine". To znači, s jedne strane, da državna vlast treba biti, u principu, reprezentativan odraz napredne koegzistencije svih naroda u Bosni i Hercegovini, uključujući i nacionalne manjine i Ostale. S druge strane, "efektivno učestvovanje konstitutivnih naroda u vlasti", ako se prevazilazi ustavni okvir, nikada se ne smije provoditi ili nametati na štetu efektivnog funkcioniranja države i njenih organa. U tom smislu, Ustavni sud je obrazložio da "nijedna odredba Ustava ne omogućava zaključak da se ova specijalna prava za zastupanje i učestvovanje konstitutivnih naroda u institucijama BiH mogu primijeniti također i na druge institucije ili procedure. Naprotiv, u onoj mjeri u kojoj bi ova specijalna kolektivna prava mogla kršiti odredbe o nediskriminaciji [...] ona su legitimizirana samo njihovim ustavnim rangom i, stoga, moraju biti usko formulirana. Posebno, ne može se zaključiti da Ustav Bosne i Hercegovine predviđa opći institucionalni model koji se može prenijeti na nivo entiteta, ili da slične, etnički definirane institucionalne strukture na nivou entiteta, ne moraju zadovoljavati globalni obavezujući standard nediskriminacije Ustava Bosne i Hercegovine prema članu II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, ili ustavni princip jednakosti konstitutivnih naroda" (ibid., tačka 68). Prema tome, iz toga se izvodi pravilan zaključak da se samo na taj način može uspostaviti kompromisan odnos između pripadnosti jednom konstitutivnom narodu i opciji građanstva.
34. Osim ustavnog elementa "efektivnog učestvovanja konstitutivnih naroda u državnim organima", Ustavni sud se u više navrata upuštao u razmatranje problema grupnih prava konstitutivnih naroda. Tako je naglasio da "mogućnost jednakog korištenja bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika ne samo pred institucijama BiH, već također i na nivou entiteta i svih njihovih administrativnih jedinica, pri zakonodavnim, izvršnim i sudskim vlastima kao i u javnom životu" je jedno od grupnih prava, zaštićeno, *inter alia*, članom II/4. u vezi sa čl. I/4, II/3.m) i II/5. Ustava Bosne i Hercegovine, kao i Evropskom poveljom za regionalne jezike i jezike manjina (vidi odluku Ustavnog suda, U 5/98 od 18. i 19. augusta 2000. godine, "Službeni glasnik BiH", broj 36/00, tačka 34). Ustavni sud je, nadalje, zaključio (ibid., tačka 44) da "druge vjeroispovijesti i crkve pored Pravoslavne crkve, poput katoličke vjere ili islama, su oduvijek činili sastavni dio multireligijskog života u Bosni i Hercegovini u smislu pluralizma koji Evropska konvencija i Ustav BiH zahtijevaju kao neophodnu pretpostavku za demokratsko društvo i slobodu vjerovanja". Iz ovih primjera je vidljivo da su daljnji elementi konstitutivnih naroda usko povezani sa ustavnopravnim i međunarodno-pravnim mehanizmima zaštite individualnih i grupnih prava.
35. Ipak, Ustavni sud se, osim ovih primjera, neće upuštati u taksativno nabranje elemenata vitalnog interesa jednog

naroda. Pojam vitalnog interesa jednog konstitutivnog naroda je funkcionalna kategorija i potrebno mu je pristupiti s te tačke gledišta. Ipak, Ustavni sud je, u skladu sa prvom rečenicom člana VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine, zaštitnik Ustava i njime je ograničen u pogledu funkcionalnog tumačenja. S tim u vezi, pri razmatranju svakog konkretnog slučaja, Ustavni sud će se, u zadatim ustavnim okvirima, rukovoditi vrijednostima i principima koji su od suštinske važnosti za slobodno i demokratsko društvo koje otjelovljuje, između ostalog, poštovanje inherentnog dostojanstva čovjeka, ugadanje velikog raznolikosti vjerovanja, poštovanje kulturnog identiteta i identiteta grupa, i vjera u društvene i političke institucije koje unapređuju učestvovanje pojedinaca i grupa u društvu. S druge strane, zaštita vitalnog interesa ne smije ugroziti implementaciju teorije državne funkcionalnosti, koja je usko povezana sa neutralnim i suštinskim shvatanjem pojma državljanstva, kao kriterija pripadnosti "naciji". Drugim riječima, zaštita vitalnog interesa ne smije voditi nepotrebnoj dezintegraciji građanskog društva, kao neophodne kategorije moderne državnosti.

VI - 2. Postojanje vitalnog interesa hrvatskog naroda

36. Prema odredbi člana 1. Okvirnog zakona, "Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, utvrđuju se principi organiziranja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, odgovornost obrazovnih vlasti u ovoj oblasti, ustanovljavaju organi za provođenje zakona i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, te utvrđuje način osiguranja kvaliteta u oblasti visokog obrazovanja". Član 18. Okvirnog zakona, *inter alia*, regulira pitanje upotrebe službenog jezika u visokoškolskim ustanovama, dok Glava III regulira pitanje odgovornosti i načina donošenja odluka vlasti.
37. Izjava Kluba delegata hrvatskog naroda se u prvoj tački odnosi na pitanje upotrebe službenih jezika konstitutivnih naroda u oblasti visokog obrazovanja, u drugoj tački na pitanje podjele ustavnih nadležnosti kantona i Federacije za odlučivanje o pojedinim pitanjima i, konačno, u trećoj tački na pitanje jednakog prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka na nivou Federacije. Iako je Izjava data u tri tačke, Ustavni sud primjećuje da se, u suštini i tačka dva i tačka tri Izjave odnose na isto pitanje jednakog prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka.
38. Kako je Ustavni sud već naglasio, "mogućnost jednakog korištenja bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika ne samo pred institucijama Bosne i Hercegovine, već također i na nivou entiteta i svih njihovih administrativnih jedinica, pri zakonodavnim, izvršnim i sudskim vlastima kao i u javnom životu", jedno je od zaštićenih grupnih prava. Potrebno je naglasiti da, u širem smislu, u službeni upotrebu određenog jezika, svakako, spada i obrazovanje na tom jeziku.
39. Također, efektivno učestvovanje konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka, u smislu sprječavanja apsolutne dominacije jedne grupe nad drugom, predstavlja vitalni interes svakog konstitutivnog naroda.
40. Za razliku od Ustava Bosne i Hercegovine, entitetski ustavi ova dva pitanja eksplicitno navode, pa tako Ustav Republike Srpske (Amandman LXXVII), kao i Ustav Federacije (Amandman XXXVII), na identičan način definiraju vitalne nacionalne interese konstitutivnih naroda, tako da, *inter alia*, navode "jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka; obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe".
41. Ustavni sud zaključuje da Okvirni zakon i Izjava Kluba delegata hrvatskog naroda pokreću pitanja inherentna pojmu vitalnog interesa svih konstitutivnih naroda, a u

konkretnom slučaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini.

42. Za Ustavni sud ostaje još da ispita da li je Okvirni zakon destruktivan po vitalni interes hrvatskog naroda.

VI - 3. Destrukcija vitalnog interesa

43. Ustavni sud podsjeća da se Izjava Kluba delegata hrvatskog naroda o destruktivnosti po vitalni interes hrvatskog naroda odnosi na odredbe Okvirnog zakona kojima se uređuje upotreba službenog jezika i proces usvajanja statuta visokoškolskih ustanova, te podjelu nadležnosti između kantona i Federacije i s tim u vezi proces donošenja odluka na nivou Federacije, te da se u obrazloženju Izjave navode pojedine sporne odredbe ovog zakona i to član 35. i čl. 43. do 55.

VI - 3.1. Pitanje jezika

44. U članu 18. Okvirnog zakona je propisano da visokoškolske ustanove, u skladu sa odredbama ovog zakona, imaju pravo da, *inter alia*, odrede kao službeni jezik, ili službene jezike, jedan ili više jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine. Ovom odredbom je, dakle, data mogućnost za određivanje sva tri, ali i samo jednog ili dva službena jezika konstitutivnih naroda, kao službenog jezika na određenoj visokoškolskoj ustanovi, ukoliko se dobije saglasnost na statut sa takvom odredbom.
45. Saglasnost na statut visokoškolskih ustanova, koji sadrži i odredbe o službenom jeziku, daje, u smislu člana 35. Okvirnog zakona, nadležno entitetsko tijelo. Iako Okvirni zakon u članu 3. pravi određenu distinkciju u pogledu definicije ovog tijela kada je riječ o Republici Srpskoj i Federaciji, jasno je iz obrazloženja zakona da se u oba slučaja radi o entitetskim ministarstvima. S obzirom na to da ministarstvima rukovode ministri, koji samostalno donose odluke na osnovu ustava i zakona, jasno je da je odredba da ovo tijelo "djeluje na osnovu konsenzusa" neprovediva. Slijedi, dakle, da isključivo od ocjene i stava resornog ministra zavisi davanje saglasnosti na statut pojedine visokoškolske ustanove.
46. Prema članu 49. stav 3. Okvirnog zakona, sve postojeće visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini će se, u trenutku stupanja na snagu ovog zakona, smatrati akreditiranim i morat će da se prijave za reviziju akreditacije u roku od četiri godine od datuma stupanja na snagu ovoga zakona. U smislu člana 3. Okvirnog zakona akreditacija "znači formalna odluka, na osnovu definiranih kriterija, koju su donijele vlasti nadležne za visoko obrazovanje, da visokoškolska ustanova ispunjava općeprihvaćene standarde kvaliteta i da kvalifikacija koju dodjeljuje nosiocu (u skladu sa važećim zakonom) daje određena prava, tj. pristup narednoj fazi obrazovanja, određenom zanimanju, korištenje znanja", dok licenciranje "znači čin dodjele dozvole za pružanje usluga visokog obrazovanja u skladu sa odredbama ovog Zakona". Međutim, u tom postupku revizije, kao i u slučaju formiranja novih visokoškolskih ustanova, u smislu člana 35. Okvirnog zakona, nadležna entitetska ministarstva su odgovorna za donošenje odluke o licenciranju i akreditiranju na osnovu posebnih kriterija i preporuke Odbora CIPOK-a. Članom 45. Okvirnog zakona je propisano da Odbor CIPOK-a imenuje Vijeće ministara, a sastoji se od devet članova, imenovanih na osnovu jednake zastupljenosti sva tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini. Način rada i odlučivanja Odbora CIPOK-a regulira se statutom koji stupa na snagu kada dobije saglasnost Vijeća ministara na osnovu mišljenja državnog ministarstva. Dakle, prema ovoj proceduri odluku o akreditaciji pojedine visokoškolske ustanove donosi resorni entitetski ministar, na osnovu posebnih kriterija i preporuke (koja nije obavezujuća) tijela u kojem jesu jednako zastupljeni predstavnici sva tri konstitutivna

naroda, ali čiji će način odlučivanja biti naknadno propisan statutom. To svakako ostavlja mogućnost preglasavanja predstavnika jednog konstitutivnog naroda u ovom tijelu, jer zakon ne propisuje donošenje odluka konsenzusom.

47. Prema navedenom, proizlazi da u Okvirnom zakonu nije bezuvjetno određeno da će opredjeljenje (u smislu člana 18.) o upotrebi službenog jezika na pojedinoj visokoškolskoj ustanovi u statutu te ustanove biti prihvaćeno, jer saglasnost na statut daje resorni entitetski ministar. Ovo bi značilo da su osnovani navodi iz tačke jedan Izjave Kluba delegata hrvatskog naroda, kako Okvirni zakon ne sadrži jasno određenu, neupitnu i nedvosmisleno jamstvenu odredbu da će Hrvati, kao i druga dva ravnopravna i konstitutivna naroda, imati visokoškolsku ustanovu na svom službenom jeziku.
48. Međutim, Ustavni sud smatra da ovakav pristup pitanju službene upotrebe jezika, koji bi za posljedicu imao to da je na pojedinim visokoškolskim ustanovama službeni jezik samo jedan ili dva službena jezika konstitutivnih naroda, može predstavljati reduciranje prava na jednaku i ravnopravnu upotrebu službenih jezika sva tri konstitutivna naroda. U multinacionalnoj državi, kakva je Bosna i Hercegovina, legitiman cilj u demokratskom društvu nije kako asimilacija, tako ni segregacija u pitanju jezika. Kako je Ustavni sud već naglasio u svojoj odluci U 5/98 "Zakonodavstvo BiH mora uzeti u obzir efektivnu mogućnost jednakog korištenja bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika [...] i u javnom životu. Najviši standardi članova 8. do 13. Evropske povelje za regionalne jezike i jezike manjina bi trebali služiti kao smjernica za spomenuta tri jezika. Niži standardi, spomenuti u Evropskoj povelji, bi mogli, uzimajući u obzir odgovarajuće uvjete, biti dovoljni samo za ostale jezike".
49. *In conclusio*, Ustavni sud nalazi da je način na koji je Okvirnim zakonom, u čl. 13., 18. i 35., propisana mogućnost upotrebe samo jednog ili dva službena jezika konstitutivnih naroda u visokoškolskim ustanovama i s tim u vezi proces donošenja statuta visokoškolske ustanove, destruktivan po vitalni interes konstitutivnih naroda, u konkretnom slučaju hrvatskog naroda, jer ne osigurava mogućnost jednakog korištenja službenih jezika sva tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini. Konačno, Ustavni sud naglašava da bi bilo koje zakonsko rješenje, koje bi bilo u suprotnosti sa principom jednakopravnosti svih jezika konstitutivnih naroda na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, predstavljalo grubo kršenje ovog principa i moglo bi da pokrene pitanje destruktivnosti nacionalnog interesa bilo kojeg od konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.

VI - 3.2. Pitanje jednakog prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka

50. Ustavni sud podsjeća da se Izjava Kluba delegata hrvatskog naroda u tačkama dva i tri odnosi na pitanje poštivanja podjele nadležnosti između kantona i Federacije za donošenje odluka o pojedinim pitanjima, odnosno na mogućnost preglasavanja predstavnika hrvatskog naroda prilikom odlučivanja na nivou Federacije.
51. Prema članu III/4. Ustava Federacije u nadležnosti kantona je utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja. Izjava Kluba delegata hrvatskog naroda ide za tim da Okvirni zakon "otima" ovu nadležnost kantonima i prenosi je na nivo Federacije, što je, s obzirom na mogućnost preglasavanja kod odlučivanja na nivou Federacije destruktivno po vitalni interes hrvatskog naroda. Međutim, u članu 56. stav 2. Okvirnog zakona je propisano da će se odredbe ovog zakona, koje traže dodjelu ovlaštenja za određenu funkciju u visokom

obrazovanju u entitetima, primjenjivati od trenutka kad budu stvoreni pravni uvjeti za te dodjele. Prema tome, Okvirni zakon ne prejudicira, Ustavom Federacije utvrđenu, nadležnost za odlučivanje o pitanjima visokog obrazovanja. Pored toga Ustavom Federacije su jasno utvrđeni mehanizmi zaštite vitalnih interesa sva tri konstitutivna naroda, prilikom odlučivanja na nivou Federacije o pitanjima koja potpadaju pod pojam vitalnih interesa (Amandmani XXXVIII-XL). Ustavni sud podsjeća da, s druge strane, "efektivno sudjelovanje konstitutivnih naroda u vlasti", ako se prevazilazi ustavni okvir, nikada se ne smije provoditi ili nametati na štetu efektivnog funkcioniranja države i njenih organa (vidi tač. 32. i 33).

52. *In conclusio*, Ustavni sud ne nalazi da Okvirni zakon, u pogledu pitanja koja pokreće Izjava Kluba delegata hrvatskog naroda u tačkama dva i tri, sadrži odredbe koje su destruktivne za vitalni interes bilo kojeg konstitutivnog naroda, u konkretnom slučaju hrvatskog naroda.
53. Ustavni sud naglašava da ova odluka, proizašla iz postupka provedenog po članu IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine, nema za cilj da ocjenjuje ustavnost zakonskih rješenja, koja su podloga samog postupka pred Ustavnim sudom. Ova odluka ima za cilj davanje konačnog odgovora na pitanje koje ni Dom naroda, a ni oformljena Zajednička komisija toga Doma nisu mogli dati, a to je pitanje postojanja destruktivnosti Okvirnog zakona po vitalni interes jednog ili više naroda. U skladu sa ovom odlukom, Dom naroda je obavezan da nastavi i okonča svoj blokirani postupak izjašnjavanja o Okvirnom zakonu, po proceduri predviđenoj u članu IV/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine.

VIII - Zaključak

54. Na osnovu člana 61. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda, Ustavni sud je jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.
55. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda
Bosne i Hercegovine
Mato Tadić, s. r.

Ustavni je sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj U 8/04, rješavajući zahtjev predsjedatelja Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Mustafe Pamuka, na temelju članka IV/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2. i članka 61. st. 1. i 2. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine - Novi prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 2/04), u sastavu: Mato Tadić, predsjednik
Čazim Sadiković, prof. dr., dopredsjednik
Tudor Pantiru, dopredsjednik
Miodrag Simović, prof. dr., dopredsjednik
Hatidža Hadžiosmanović, sutkinja
David Feldman, prof., sudac
Valerija Galić, sutkinja
Jovo Rosić, sudac
na sjednici, održanoj 25. lipnja 2004. godine, donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Utvrđuje se da je Izjava Kluba delegata hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes hrvatskog naroda u Prijedlogu okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, dana sukladno proceduri propisanoj Ustavom Bosne i Hercegovine.